IMPACTUL COLECTIV – LECŢII ÎNVĂŢATE ÎN BAZA EXPERIENŢEI REALIZĂRII INIŢIATIVEI „CHANGING THE WAY WE CARE” ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Alexandra SAFRONOVA

CZU: 364-053.6(478) safronova.alex.87@gmail.com

Collective Impact (CI), an internationally acknowledged framework for solving complex social problems, is applied for the first time in Moldova to support continuation of residential childcare reform. Understanding local dynamics and context will help to promote the initiative and inform professionals applying CI in Moldova. The lessons learnt are relevant for phases 1 & 2 of CI and provide practical advice on organizing introductory meetings with local champions in the field.

Impactul colectiv (IC) – o abordare relativ nouă – a fost deja recunoscută ca fiind un cadru eficient pentru progresul de soluţionare a unor probleme sociale. Ideea principală a IC este că crearea de soluţii durabile cu privire la problemele sociale complexe necesită coordonarea eforturilor tuturor actorilor din domeniu şi eforturi colective către un obiectiv clar definit. Impactul colectiv este angajamentul unui grup de actori din diferite sectoare faţă de o agendă comună pentru rezolvarea unei probleme sociale complexe şi specifice, utilizând o formă structurată de colaborare. Conceptul de impact colectiv a fost articulat pentru prima dată în articolul „Collective Impact”, elaborat de John Kania şi Mark Kramer în 2011 [1]. Experienţa anterioară a iniţiativelor realizate în formatul impactului colectiv în diferite ţări subliniază cinci condiţii principale, printre care: agenda şi sistemul de măsurare comune, activităţi de consolidare reciprocă, comunicare continuă şi sprijin din partea organizaţiei „backbone”, care are un rol de coordonare [1].

Cadrul teoretic al metodologiei face referinţă şi la principalele faze ale unei iniţiative de impact colectiv, inclusiv iniţierea acţiunii, organizarea pentru impact şi acţiunea şi impactul sustenabil [2]. Durata fazelor impactului colectiv este flexibilă, avându-se în vedere că nu există două iniţiative identice, din motivul că metodologia trebuie să fie adaptată la contextul în care se realizează.

Începând cu anul 2021, modelul de impact colectiv este aplicat pentru a promova în continuare implementarea reformei sistemului de îngrijire a copilului în Moldova în cadrul iniţiativei globale Changing the Way We Care (CTWWC), care aduce investiţii semnificative pentru a continua reforma de îngrijire a copilului în Republica Moldova [3]. Aceasta va fi prima dată când impactul colectiv este aplicat pentru a consolida eforturile mai multor părţi interesate pentru a rezolva o problemă socială complexă în Moldova.

Metodologia impactului colectiv se bazează pe cooperare între diverse părţi interesate în domeniu. Toate deciziile importante, inclusiv cele strategice şi operaţionale, trebuie luate în format participativ. Este esenţial că pentru a începe lucrul în cadrul iniţiativei este necesar de a aduce împreună părţi interesate pentru a lua decizii referitor la aşa-numita structura „backbone", grupuri de lucru, de a defini agenda comună şi de a definitiva un plan detaliat de activităţi, precum şi indicatori de monitorizare [2]. În acelaşi timp, comunităţile care nu au avut exemple precedente de iniţiative realizate cu aplicarea metodologiei impactului colectiv pot fi rezistente la o nouă modalitate de organizare a lucrului în consorţiu. Prezintă interes faptul că unele particularităţi ale trecutului istoric pot influenţa în mod neaşteptat nivelul de acceptare a metodologiei şi chiar a terminologiei. De exemplu, cuvântul „colectiv" poate fi asociat cu trecutul sovietic şi gradul de acceptare a metodologiei poate fi scăzut. În unele cazuri, este nevoie de a renunţa la aplicarea terminologiei şi de a explica metodologia ca un format inovativ, participativ, unde există loc şi oportunităţi de participare pentru fiecare. Este, de asemenea, important de a insista pe punctele forte ale programului şi pe obiectivele de nivel înalt care sunt recunoscute de sector. În cazul CTWWC, acestea includ importanţa de a asigura îngrijire de tip familial pentru fiecare copil, dezvoltarea capacităţilor personalului din domeniul îngrijirii copilului şi altele. Nu mai puţin important este de a cerceta modelele de cooperare care deja există în sector şi de a prezenta metodologia, bazându-se pe modele de succes recunoscute de actorii din domeniu [4]. În acelaşi timp, este posibil de a include în subiecte de discuţii pentru şedinţe introductive şi elementele prin care abordarea impactului colectiv va aduce inovare şi îmbunătăţire în cooperare.

Experienţa CTWWC arată că cunoaşterea limbajului specific recunoscut în sector ajută mult la introducerea conceptelor impactului colectiv. Este important de a înţelege şi recunoaşte succesele modelelor precedente şi de a face referinţă la memorie colectivă cât mai des posibil. Abordarea dată ajută la reducerea rezistenţei faţa de metodologie şi, de asemenea, va ajuta să demonstreze că experienţa şi cunoştinţele campionilor din domeniu reprezintă o bază pentru planificarea şi realizarea activităţilor. Acceptarea impactului colectiv este mai uşoară când liderii din domeniu înţeleg că rolul lor în coordonare, precum şi reputaţia nu vor fi diminuate, dar promovate de către iniţiativă. Este recomandat de a se pune accent pe faptul că iniţiativa nu are o agendă de activităţi prestabilite, liderii din domeniu şi profesionişti fiind invitaţi la o masă comună pentru a le elabora, că iniţiativa vine să susţină activităţile prioritare din perspectiva liderilor din domeniu de nivel naţional.

Beneficiile abordării respective pot şi trebuie să fie subliniate în cadrul şedinţelor introductive. De exemplu, oportunitatea de a elabora programele care în mod obişnuit sunt mai puţin susţinute de alţi donatori pentru a elimina lacunele existente în sector. În acelaşi timp, pentru a reduce anxietatea, este recomandat de a sublinia faptul că elemente tradiţionale ale programului, cum ar fi agenda, lista de activităţi, indicatorii de monitorizare, vor fi prezente în cadrul iniţiativei, dar urmează să fie elaborate în format participativ. Organizaţia sau structura care promovează aplicarea metodologiei

impactului colectiv trebuie să se prezinte în calitate de facilitator neutru al activităţilor şi să poată oferi suport şi sprijin la necesitate.

Pentru a promova activităţile în cadrul iniţiativei, este necesar de a formaliza relaţiile cu părţi interesate cheie din domeniu. De exemplu, de a semna acorduri sau memorandumuri de înţelegere cu ministerele-cheie din sector. În cazul iniţiativei de impact colectiv, aceste documente nu vor avea elemente tradiţionale, cum ar fi lista de activităţi prestabilite. Managerii iniţiativei trebuie să fie gata să semneze documente pe termen mai scurt şi să le revizuiască regulat sau la necesitate împreună cu dezvoltarea programului şi elaborarea planurilor detaliate de activităţi. Experienţa CTWWC arată că şedinţele regulate de coordonare, programate cu părţile guvernamentale interesate, trebuie să fie convenite la cel mai înalt nivel posibil.

În prima fază a iniţiativei este important de a aloca câteva luni pentru a realiza şedinţe introductive, de a înţelege cine sunt actorii-cheie şi care este istoria şi dinamica activităţilor din domeniu şi pentru a ridica nivelul de acceptare, recunoaştere, entuziasm în jurul iniţiativei. Este important să se ţină cont de faptul că pentru a stabili data şi timpul pentru şedinţele cu participarea autorităţilor, este nevoie de timp şi perseverenţă. Este recomandat de a fi identificată o persoană de contact din fiecare organizaţie pentru a ţine legătură în viitor.

Metodologia impactului colectiv nu este una simplă şi este important să se ia în considerare faptul că aceasta nu poate fi explicată şi prezentată în mod detaliat într-un timp foarte scurt. Din experienţa CTWWC reiese observaţia că foarte des este nevoie de două sau mai multe prezentări a metodologiei. În acelaşi timp, în cadrul şedinţelor introductive, impactul colectiv trebuie să fie prezentat în format scurt, fără multe detalii tehnice, cu apelarea la terminologia şi experienţa existentă în sector.

Referinţe:

1. KANIA, J., KRAMER, M. Collective Impact. In: *Stanford Social Innovation Review*, Iarna 2011, p.36-41.
2. HANLEYBROWN, F., KANIA, J., KRAMER, M. Channeling Change: Making Collective Impact Work. In: *Stanford Social Innovation Review*. 2012, no1, p.1-8.
3. Document informativ CTWWC Moldova. Disponibil: https://www.changingthewaywecare.org/wp-content/uploads/2022/04/ctwwc-moldova.pdf
4. SAFRONOVA A. Systems for child care reform in Moldova and opportunities to do business differently through collective impact. În: *Sesiunea naţională cu participare internaţională de comunicări ştiinţifice studenţeşti dedicată aniversării a 75-a a USM*. Ediţia a XXV-a. Rezumatele comunicărilor, Vol. II, aprilie 2021, p.228-230.

Recomandat
***Anastasia OCERETNÎI**, dr., conf.univ.*